

2016-04-14

Stefan Båmstedt
08-508 279 08
stefan.bamstedt@stockholm.se

Till
Fastighetsnämnden
2016-05-17

Motion om renovering av obelisk på Slottsbacken. Remissvar.

Förslag till beslut

Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Åsa Öttenius
Förvaltningschef

Carina Jonsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Fastighetskontoret har besvarat remissen, dnr 106-88/2016, en motion om upprustning av obelisk på Slottsbacken utifrån sitt nuvarande ansvarsområde. Kontoret anser med ledning av tidigare redovisade utredningar och skrivelser, att Statens Fastighetsverk (SFV) bör svara för utförande och finansiering av arbetet. Renoveringsbehovet har SFV identifierat i en tidigare egen utredning.

Bakgrund

Fastighetsnämnden har för remissyttrande till finansroteln senast den 7 september 2016 mottagit en motion från Joakim Larsson (M) om renovering av obelisk vid Slottsbacken. Övriga remissinstanser är kulturnämnden (Stadsmuseet), trafiknämnden, Södermalms stadsdelsnämnd samt stadsledningskontoret. Syftet med motionen är att få till en nödvändig renovering av obelisk på Slottsbacken. Därför föreslås i motionen att kommunfullmäktige beslutar:

att kommunstyrelsen skyndsamt klargör var i stadens organisation som frågan om en renovering av obelisk på Slottsbacken samt andra liknande monument på stadens mark ska ha sin hemvist.

Fastighetskontoret
Fastighetsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
fastighetskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/fastighetskontoret

att kommunstyrelsen hemställer hos regeringen om att Statens Fastighetsverk skyndsamt ska vidta nödvändiga renoveringsåtgärder av obeliskan på Slottsbacken.

Enligt vad som anges i motionen har obeliskan på Slottsbacken sedan några år tillbaka varit omgärdad av skyddsstängsel. Detta med anledning av ett omfattande renoveringsbehov som potentiellt skulle kunna ge upphov till personskador. I motionen anges att det fortfarande råder oklarheter om dels vem som ansvarar för obeliskan och dels om åtgärdsbehovet avser underhåll och förvaltning eller renovering. Hittills har staten svarat för underhållet enligt de olika dokument som refereras till i tidigare undersökningar. Av den ursprungliga drygt 200-åriga obeliskan, är det idag enligt uppgift endast krönstenen som är helt original.

Kontorets synpunkter

Staden har genom stadsledningskontoret (SLK) tidigare besvarat frågor om obeliskan på Slottsbacken, dels genom en svarsskrivelse till Statens Fastighetsverk i november 2013 och dels i maj 2015 till Hembygdsföreningen Gamla Stan. Fastighetskontoret har också för egen del besvarat en skrivelse från Riksmarskalkämbetet i januari 2016 ställd direkt till kontoret.

I samtliga svarsskrivelser framhålls att det är stadens uppfattning, med stöd av de underlag som tagits fram kring obeliskan på Slottsbacken, att man anser det är Statens Fastighetsverk (SFV) som både äger och har underhållsansvaret, vilket nu också inkluderar de renoveringsbehov som SFV identifierat. Obeliskan på Slottsbacken står på stadens mark och det är viktigt att gränsdragsansvaret mellan staden och staten tydliggörs. Obeliskan utgör lös egendom som står på allmän platsmark/gatumark, vilket heller inte är något ovanligt. Från stadens sida är det trafik- och renhållningsnämnden som har det samlade ansvaret för stadens gator, vägar och allmänna platser. Det innefattar dock inte lös egendom, vars ägande kan variera.

Som framgår av skrivelsen från stadsledningskontoret i november 2013, är ägoförhållandena för monument och statyer komplicerade. Ofta med statligt ägda objekt på ofri grund som i detta fall. En närmare redovisning framgår av nämnda svarsskrivelse från SLK som bland annat hänvisar till ett betänkande SOU 2013:55 rörande Statens Kulturfastigheter, där det framgår att såväl ägaransvar som förvaltningsansvar åvilar staten. Av en bilaga till den utredningen framgår att SFV äger obeliskan på Slottsbacken men att den står på stadens mark.

Vad gäller övriga monument och statyer som finns i staden, finns en skiftande bakgrundshistorik. Att som i motionen begärs, kunna klargöra och ge ett entydigt svar på var i stadens organisation som frågan om obeliskerna och andra liknande monument på stadens mark ska ha sin hemvist, är inte så enkelt. Det kan skifta från objekt till objekt beroende på ursprungliga överenskommelser och avtal mellan inblandade parter. Att vissa kungastatyer i staden förvaltas av SFV, härrör ofta från olika beslut fattade av Kungligt Majestät.

Obeliskerna har en bakgrund som en gåva från Gustav III till borgerskapet i Stockholms stad för deras vakthållning under ryska kriget i slutet av 1700-talet. Staten har svarat för underhållet allt sedan obeliskerna uppfördes i början av 1800-talet. Det är också fastighetskontorets uppfattning att det är staten som ska svara för de renoveringsarbeten SFV identifierat som nödvändiga.

Fastighetsnämnden ansvarar i första hand för det egna fastighets- och anläggningsbeståndet samt det anläggningsbestånd som förvaltas enligt förvaltningsuppdrag. Det finns då tydliga avtal och gränsdragningslistor mellan berörd parter om vad som ingår i åtagandet. Det gäller inte minst underhåll och upprustning.

Hemställan hos regeringen

Beträffande det andra förslaget i motionen, att kommunfullmäktige ska besluta att kommunstyrelsen ska hemställa hos regeringen att Statens Fastighetsverk ska vidta nödvändiga renoveringsåtgärder av obeliskerna på Slottsbacken, så har fastighetskontoret utifrån sin roll i ärendet, inga synpunkter att anföra.

Kontorets analys

Fastighetskontoret har sedan några år tillbaka kontaktats i ärendet om obeliskerna på Slottsbacken. Obeliskerna är förvisso ett byggnadsverk utan att vara en byggnad. Den utgör ett omistligt kulturhistoriskt värde i berättelsen om stadens historia och behöver därför nu rustas upp. Kontoret vidhåller sin tidigare framförda uppfattning mot bakgrund av de dokument och skrivelser som finns i ärendet, att det är Statens Fastighetsverk som bör svara för upprustningen och genomföra den så snart som möjligt. Samråd i ärendet har även skett med trafikkontoret och Stadsmuseet.

SLUT